

Motion till riksdagen

1988/89:U212

av Birthe Sörestedt och Maja Bäckström (båda s)
Svenskt vete för biståndsändamål

Sverige levererade under innevarande budgetår ca. 80 000 ton vete genom världslivsmedelsprogrammet (WFP) inom ramen för konventionen om livsmedelshjälp och internationella beredskapslagret för katastrofinsatser.

I prop. 1984/85:166 om livsmedelspolitiken, föreslogs bl.a. att "de kvaniteterna av spannmål som behövs för våra internationella utfästelser i kampen mot svälten i världen bör ingå i den prisreglerade volymen" (d.v.s. svenska inlösenpriser – vår anm.). Vad som avsågs därmed var de utfästelser som Sverige gjort om bidrag i form av spannmål till IEFER och FAC. Upphandlingen för dessa ändamål hade fram till 1984/85 skett till världsmarknadspriser.

Utrikesutskottet har med anledning av motioner i flera betänkanden och senast i UU 1987/88:20 slagit fast att det nu tillämpade förfarandet med köp av spannmål till svenska regleringspriser skall betraktas som ett undantag, och att regeringen snarast bör föranstalta om en återgång till den tidigare gällande regeln att spannmål för biståndsändamål skall köpas till världsmarknadspriser.

Världsmarknadspriset för vete var 1987/88 430 SEK/ton och motsvarande odlarpris i Sverige 1 305 SEK/ton. Till det senare skall läggas lastningskostnader vilket ger ett FOB-pris i Sverige på 1 469 SEK/ton. Merkostnaden för denna ogrundade och mot riksdagsbeslut stridande prissättning uppgick budgetåret 1987/88 till 83 miljoner kronor.

Av en av jordbruksdepartementet upprättad PM 1988-10-31 framgår att statsrådet Hjelm-Wallén delar riksdagens uppfattning att användningen av biståndsmedel för att finansiera merkostnaderna för spannmålsbiståndet bör ses som ett undantag från huvudregeln för användning av biståndsmedel. Biståndsministern menar också att formerna för svenskt livsmedelsbistånd bör omprövas.

Enligt jordbruksdepartementets bedömning kan gällande ordning för bestämmande av den prisreglerade volymen spannmål inte ändras utan ett riksdagsbeslut. Att den utvärdering som skall ske inför 1990 av vidtagna anpassningsåtgärder, m.m. inom spannmålsodlingen även skulle omfatta frågan om biståndskvaniteterna är enligt jordbruksdepartementet inte i sig självklart.

Denna tveksamhet från jordbruksdepartementets sida är illavarslande mot bakgrund av tidigare principiella uttalanden av riksdagen. Uppenbarligen föreligger det en klar risk att spannmål för biståndsändamål även framdeles kommer att levereras till svenska inlösenpriser. Det måste anses helt

förkastligt att använda biståndsändamål för att subventionera överskott av svenskt spannmål. De medel som nu omotiverat avsätts för ett sådant ändamål borde i stället komma till användning för andra angelägna ändamål inom biståndsverksamheten.

Mot. 1988/89
U212

Det är nu hög tid att sätta en slutlig parentes för det som såväl biståndsminister som utrikesutskott anser vara ett undantag från huvudregeln och återgå till en sund prissättning av svenska veteleveranser för biståndsändamål, dvs upphandling till världsmarknadspriser. Inte minst mot bakgrunden av den tveksamhet som tycks råda inom jordbruksdepartementet är ett uttalande av riksdagen synnerligen motiverat.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att svensk spannmål som används för biståndsändamål skall upphandlas till världsmarknadspriser.

Stockholm den 24 januari 1989

Birthe Sörestedt (s)

Maja Bäckström (s)